

అమ్మ మనసు

అవర్ణని చూడగానే రాజశేఖరం గారి గుండెల్లో గతంగొంతు విప్పిన సన్నని సెలయేరై ఆనందసంగీతాన్ని వినించంది. సంతోషంతో చిందులువేస్తూన్న గతం చిన్న ప్రశ్న అడిగింది.

“మీనాన్నగారేం జేస్తున్నారమ్మా?”

“క్షమించండి! ఆయన గురించి నాకేమీ తెలియదు!”

అవర్ణముఖాన అప్పటివరకూ ఉన్న ఆనందం, ప్రశాంతతా క్షణంలో అదృశ్యమై పోయాయి ఆ ప్రశ్న వినగానే.

“మీ అమ్మగారేం జేస్తున్నారో తెలుసుకోవచ్చా?”

ఒక్కక్షణం రాజశేఖరంగారి కళ్లలోకి చూసిందామె-

“స్టేట్ బ్యాంక్ లో ఆఫీసరుగా పని చేస్తున్నారు! రేడియో అర్బిస్టు రాజ్య అక్షి మికుతెలుసుననుకుంటాను. ఆమె మా అమ్మ! ఇంగ్లీష్ వత్రికల్లో వ్యాసాలు రాస్తూంటారు! రెండు మూడు పిక్చర్స్ లో పాటలు పాడారు!” అవర్ణగొంతులో గర్వం. ఆనందం పోటీపడ్డాయి.

“ఐసీ! ఈ కాలేజీలో కమిటీ ప్రెసి డెంట్ నేనేనని మీ అమ్మగారికి తెలుసా?”

“తెలియదు! అమ్మకి అంత తీరిక వుండదు! నాక్కాలిఫికేషన్స్ మీకు తెలుసు! అర్హత వుందనుకుంటే ఉద్యోగం యిస్తారని నేనే వచ్చాను..!”

“యమ్.ఎన్.సి. ఎక్కడ చదివా వమ్మా?” అస్థాయంగా ప్రశ్నించారాయన.

“మద్రాసులో!”

“నేను... నేను... మీ... నా... న్న... నర! ఒక్కమాట! మా అమ్మని

యలమంచిలి
భూస్మలక్ష్మి

మోసం చేసి మరో స్త్రీని డబ్బుకోసం వెళ్లాడి 'నాకు తండ్రి కావలసిన అదృష్టాన్ని పోగొట్టుకున్న మనిషి మీరేనని ఇంటర్వ్యూకు వచ్చిన తరువాత తెలిసింది. అమ్మకి ఫోన్ చేసి చెప్పాను? ఏమన్నాడో చెప్పమంటారా?"

రాజశేఖరంగారు నిరాశతో, తలాడించారు హేమవన్నగమంత ఎత్తు ఎదిగిన కన్న బడ్డ విద్యా, వినయం, సంస్కారం, సభ్యతా చూసి మురిసిపోతూన్న ఆయన మనస్సు ఆమె గొంతులో కదుల్తూన్న నిర్లక్ష్యాన్ని, అసహ్యతనీ గమనించి బాధగా నిట్టూర్చింది

ఇరవై రెండేళ్లు గడిచిపోయాక ఆమెని చూసిన ఆనందం యిట్టే ఆవిరైపోయింది.

"రాజ్యలక్ష్మీదేవి కూతురు లెక్కరంగా కాలేజీలో పనిచేయడం విద్యార్థులకో వరం అని చెప్పమన్నది! మీరిచ్చే జీతానికి నాలుగు రెట్లు కంటే మించి శ్రమించే గుణం నాలో వున్నదని అన్నది! డబ్బుని గురించి ఆలోచించక విజ్ఞానం పంచడానికే వచ్చానని చెప్పమన్నది"

"ఐసీ! ఒకవేళ ఈ ఉద్యోగం యిప్పుక పోతే ఏం చేయమన్నది?" రాజశేఖరంగారిలో అహం బుసలు కొట్టింది నిరాశను తట్టుకోలేక.

"మీ సభ్యతా సంస్కారాలకి శతకోటి పండనాలని చెప్పమన్నది! మరిక నేను వెళ్తాస్తాను సర్!" మరో మాటకీ తావివ్వనేలే దామె. క్షణంలో ఆఫీసు రూమ్ని దాటి వెళ్లిపోయింది.

"ఎంత గుండె దైర్యం! ముమ్మూర్తులా అమ్మపోలికే! తండ్రినని తెలిసి రవ్వంతైనా చలించలేదు! వ్హే!....." ఆయన మనస్సు గొణి గింది విచారంగా.

"నాకా వుద్యోగం రాదమ్మా!" ఆ సాయంత్రం తల్లితో అన్నది అప్పర్ల.

"నీకు ఉద్యోగం అంత అవసరమా అపూ?" ప్రేమగా అడిగింది రాజ్యలక్ష్మి.

"పిల్లలకి పాఠాలు చెప్పడం నాకెంతో యిష్టం!"

"అంతేనా? లేక... ఆ మనిషి... వైన... నాన్న అన్న భావంతో అనుబంధం వెంచు కోవాలన్నీస్తోందా?"

"అమ్మా! నేను నీకూతుర్ని! ఆయన కేమీగాను! బాధ్యతల్ని, బంధాల్ని వదిలి పారిపోయేవాళ్లంటే నాకు జాలి తప్ప మరేమీ వుండదు!" తల్లి ఒడిలో తలవార్చి నిష్కర్షగా చెప్పింది.

"నా మంచి ఏ అడ్డూరారు అపూ నీకు! ఒకవేళ నీకామనిషి అండదండలు అవసరమనుకుంటే కాదనను!"

"నిన్ను నిర్లక్ష్యాణంగా శిక్షించిన ఆ మనిషిని నువ్వు క్షమించగలవమ్మా" అప్పర్ల గొంతుకతో ప్రశ్నించింది.

"క్షమి స్తుందని నే చెప్పలేనమ్మా! ఎందుకంటావా? నీకు ఆర్నెలలు అవుడు. పాకడం వేర్చుకొనే పయస్సు. అమ్మ ఆరోగ్యం అంతగా బావుండలేదు! ఉబ్బ సంతో రాత్రింబవళ్లు బాధపడేది! క్లబ్ లో తాగితూలుతూ ఏ అర్థరాత్రికో వచ్చేవాడు. కొన్నిసార్లు రెండు మూడు రోజుల వరకు యింటి ముఖం చూసేవాడూగాడు. పేకాట, నిషా, ఆపైన ఆఫీసు టైపిస్టుతో షికార్లు! ఇవన్నీ మీ నాన్న చేసిన ఘనకార్యాలు! అదీ

అకి అలవాటుపడిన రాజశేఖరం మృగంలా మారి మీ అమ్మని తిట్టాడు! కొట్టాడు. ఇంటినుంచి తరిమేశాడు. నేనెక్కడికీ వెళ్లనని మొండిగా మీ అమ్మ మళ్ళీ యింట్లో అడుగుపెట్టింది! రాక్షసుణ్ణి మించి హింసించాడారోజన! వసుంధరతో కలిసి యింటికి వచ్చి 'మా మేనమామ కూతురు? వెళ్లిజేసుకున్నాం! నీకిక యీ యింట్లో స్థానం లేదు!" అని చెప్పాడు. ఉందని అంటే చంపిపారేస్తానన్నాడు. ఏడుస్తూ బ్రతిమాలితే కాళ్లతో తన్నాడు. మెట్లపై నుంచి దొర్లిపడిన మీ అమ్మని ప్రక్కంటి వాళ్లు ఆస్పిటల్ లో జాయిన్ చేశారు! నువ్వు పని మనిషి భుజం

విదేశీ సేవాసంస్థ

అధ్యక్షుడిగా భారతీయుడు

పార్క్వ్యా బేలా క్లబ్ కో-అడ్జుజర్ తో విజయ్ పురుగుల్లా.

లోలో రెండు వేల మంది బేలాక్లబ్ విద్యార్థులు సమావేశమై ఈ క్లబ్ అధ్యక్షుడిగా విల్ బర్నీకు చెందిన విజయ్ పురుగుల్లాను ఎన్నిక చేశారు. చాలాకాలంగా ఈ క్లబ్ విద్యార్థులకు సంబంధించి వివిధ సేవా కార్యక్రమాలను చేపడుతోంది. ఈ సంస్థ జాతీయస్థాయి నాయకుడుకావాలని విజయ్ ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

ఈ క్లబ్ అధ్యక్ష పదవితో బాటే విద్యార్థిమండలి అధ్యక్షుడిగాను, సైన్సు క్లబ్ సహాధ్యక్షుడుగాను పనిచేస్తున్నాడు.

విజయ్ క్యాంప్ క్రీక ప్రాథమిక పాఠశాలలో 5వ గ్రేడ్ చదువుతున్న సమయంలోనే వీరి కుటుంబం భారత్ నుంచి విల్ బర్నీకు తరలివెళ్లింది.

ఈ క్లబ్ ద్వారా విద్యార్థులకు అనేక సబ్జెక్టులలో పోటీ పరీక్షలు నిర్వహించబడి, గెలుపొందిన వారికి స్కాలర్ షిప్ సదుపాయం కూడా కలుగ జేయబడుతుంది.

విదేశాల్లోని సేవాసంస్థకు ఒక భారతీయుడు అధ్యక్షుడు కావటం మనకు గర్వకారణమే మరి!

చాలాక మేనమామ కూతురు పేర పది లక్షలున్నాయని విని ఆమెతో తిరగడం!"

అప్పర్ల మేనమామ రాజారావుగారు బాధగా నిట్టూర్చారు అంత వరకూ చెప్పి! ఆయన్ని చూసి లేచి కూర్చుంది. మావయ్య విన్నారన్న మాట నా ప్రశ్న? మనస్సులో రవ్వంత నిస్సహాయత, నిస్పృహగా గొణిగాయి.

"మరి అమ్మ నెండుకు చేసుకున్నారో మీరడగలేదా మావయ్యా?"

"వయస్సు నిషాలో అమ్మ అందం తనని బంధించివేసిందని చెప్పాడు. ఆ తరువాత వైసా కూడా తీసుకురాని అమ్మవైన అసహ్యం, ద్వేషం వెరిగాయి! వ్యసనా

మీద పడుకొని అమ్మకోసం వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్నావు! ఆ మనిషి "ఈ రాక్షసిని కూడా అవతలికి విసిరేయ్" అని క్లబ్బు కెళ్లి పోయాడు!...."

"తరువాత అమ్మని మీరాడుకున్నారు! కాలేజీ చదువు లేని అమ్మ యమ్.వి. చేసింది మీ సహాయంతో. రేడియోలో అలిత సంగీతం పాడేంత వరకు మీరు అమ్మకు అండగా నిలిచారు. ఆఫీసరయ్య తీరాలని పట్టుబట్టారు! కానీ.... ఆ మనిషి యిప్పుడు అమ్మని ప్రేమిస్తున్నాడు!"

"అపర్ల! ఆపేయ్! నీ వివరణ నా కనవసరం" రాజ్యలక్ష్మి లేచి వెళ్లిపోయింది

వెంటనే.

“ఏవిటమ్మా! నీ క్కావలసింది? నిర్భయంగా చెప్ప!” రాజారావుగారి కంఠం వాత్సల్యంగా ప్రశ్నించింది

“అమ్మ సుఖపడలేదు మావయ్యా! ఆ మనిషి లేని లోటు నాకు లేదు! కానీ ఆ లోటు, అమ్మనుభవించింది! కనీసం యిప్పుడన్నా ఆ మహానుభావుడు మనిషిగా అమ్మను ఆదరిస్తాడేమో!”

“వద్దమ్మా! అమ్మకి నువ్వున్నావు! చాలు!” అన్నారాయన.

ఆ తరువాత వారం రోజులకి రాజశేఖరం గారు ఫోను చేశారు అపర్ణకు లెక్కరారు జాబ్ యిచ్చినట్లు.

“క్షమించండి! మావయ్య నాకు మరో చోట లెక్కరరే జాబ్ యిప్పించారు!” అపర్ణ ఏ భావమూర్ఖునించకుండా సమాధానం చెప్పింది.

“ఒక్కసారి యిక్కడికి రాగలవామ్మా! ప్లీజ్! కాదనకు!” ఆయన గొంతులో అనంతమైన ఆవేదన అనురాగం.

అపర్ణ కాదనలేక పోయింది. “ఏం మనుషులో?” నిట్టూర్చింది తండ్రిని తలచుకొని.

“వెళ్లు!” అన్నది రాజ్యలక్ష్మి, అపర్ణ

అడగానే.

“కోపం రాదు గదా!”

“ఎందుకూ? నీ యిష్టా యిష్టాల్ని శాసించడం నాకు రాదు అన్నా! ఏది మంచో, ఏది చెడ్డో తెలుసుకునే వయస్సు వచ్చాక మీ అమ్మ నీకో మంచి స్నేహితురాలు!” అన్నదామె.

కానీ ఆ సాయంత్రం అపర్ణ కాలేజీకి వెళ్లేసరికి రాజశేఖరం గారు హాస్పిటల్లో జాయినయ్యారు. అపర్ణ హాస్పిటల్ కే వెళ్లింది. ప్రిన్సిపాల్ ‘అక్కడికి తప్పకుండా వెళ్లమ్మా! రాజశేఖరం యిప్పుడు ఎవ్వరూ లేని ఏకాకి’ అనగానే.

“వచ్చావా తల్లీ! నిన్ను చూడకమునుపే ఈ ప్రాణం పోయేదేనమ్మా! ప్రిన్సిపాల్ పుణ్యం గట్టుకుని వెంటనే డాక్టర్ని పిలిపించాడు!” ఆయన కళ్లనిండుగా నీళ్లు! కన్నకూతురి చేతుల్ని పట్టుకుని ఆప్యాయంగా దగ్గరకు తీసుకున్నాడు. నిశ్శబ్దంగా చూస్తూంపిపోయిందా దుఃఖాన్ని.

ఎంతో నేపటికి ఆయన తనను తాను నిగ్రహించుకుని అన్నాడు-

“నేను అమ్మని చాలా బాధపెట్టాను తల్లీ! అందుకే యీ గుండె జబ్బు! మంచి

శిక్షే పడింది గదూ!” నవ్వారాయన నవ్వుగా.

అపర్ణ మనస్సులో అంతులేని వ్యధ, జాలిత్ కరిగిపోయింది.

“మీకు.... ఎవరూ లేరా!” ‘నాన్నా’ అనబోయి ఆగిపోయింది.

“నేనే ఎవరికీ ఏమీ గాకుండా ఒంటరిగా మిగిలిపోయానమ్మా!”

రెండుమూడురోజుల వరకు అపర్ణ ఆయన దగ్గరే వుండిపోయింది. తల్లికి ఫోను చేసి చెప్పింది.

“అమ్మా.... ఆయనకి హార్ట్ ఎటాక్ వచ్చింది! ఎవ్వరూ లేరిక్కడ... నేనుండి పోనా?”

“నాకూ యిప్పుడే తెలిసింది! సాయంత్రం మావయ్యవస్తాడు. వచ్చి భోంచేసి వెళ్ళు! భయపడకు. మావయ్య డాక్టరికి ఫోన్ చేసి చెప్పారు జాగ్రత్తగా చూడమని ఎటాక్ అంతసివియర్ గా రాలేదట! భయం లేదన్నారు!”

రాజ్యలక్ష్మి కంఠం మామూలుగా వుంది. బాధలేదు. భయమూ అన్వించలేదు “ఏదో బాధ్యతని నిర్వహిస్తూన్నట్లు నిర్వికారంగా వుంది అమ్మగొంతు” అనుకుంది అపర్ణ.

రాజారావు వచ్చి అపర్ణని యింటికి పంపించాడు. రాజశేఖరంగారాయ ని చూసి నమస్కారం చేశాడు, దుఃఖాన్ని నిగ్రహించుకుంటూ.

“అపర్ణ వుందిగా! మీకేం బెంగలేదిక!” అన్నారాయన.

ఓ సదిరోజులు అపర్ణకి తండ్రి నేవాళు శ్రూషలతోనే సరిపోయింది. ఆలోచన అన్ని వివరాలు ఆమె అడక్కుండానే చెప్పారాయనే.

రెండో భార్య అమెరికాలో స్థిరపడిపోయిందని చెప్పగానే ఆశ్చర్యపోయింది.

“మరి... మీకు పిల్లలెవరూ లేరా నాన్న గారూ?” “నాన్నా” అని పిలవకుండా వుండలేకపోతోదాయన కన్నీళ్ళు చూసి.

“నువ్వు తప్ప నాకెవరూ లేరమ్మా! పసుందరికి పిల్లలు వుడితే అందం పోతుందన్న భయం! అందుకే వెళ్ళిపోయిందసలు! వాళ్ళ అంతస్తుకి నేను సరిపోనని చెప్పింది

వెళ్ళే ముందు! అక్కడే.... ఎవరో ఓ అమెరికన్ యువకుణ్ణి వెళ్ళి జేసుకుందట! ఈ ముసలివాణ్ణి భరించలేనన్నది!” నవ్వారాయన విరక్తిగా.

“మరి ముందు మిమ్మల్నెలా చేసుకుంది?”

“వాళ్ళకో మంచి దిజివెన్ మాన్ కావాలి! అదీ వాళ్ళ దిజివెన్ అభివృద్ధి

వలస మొసళ్లు

చేయడం కోసమే! నాకు వలవేశారు. అంతస్తు, హోదాలో వున్న రుచి చూపించారు. ఆ నిషాలో నేను అమ్ముడుబోయానమ్మా? ఆ తర్వాత వాళ్ళు మెట్టుమెట్టుగా దింపేశారునన్ను! చెడ్డ స్నేహాలూ, వ్యసనాలూ నన్ను యిక్కడికి జేర్చాయి!” ఆవేదనతో పుడికిపో తోందాయన మనస్సు. రాజారావు గారితో చెప్పిందామె అన్ని సంగతులూ.

“మావయ్యా! అమ్మకు తెలుసా? యిదంతా?” అని అడిగింది చివరన. “లేదమ్మా! అమ్మకి నువ్వు, నీ భవిష్యత్తు సాధ్యమైనంతవరకు నలుగురికీ సాయపడడం తప్ప మరో ముఖ్యమైన పనే లేదు!”

“ఒక్కసారి అమ్మవచ్చి చూస్తే బావుంటుంది మావయ్యా!”

రాజారావుగారు నవ్వారు. “రాలేదని ఎందుకనుకున్నావ్? ప్రతి రాత్రి వచ్చి చూసివెళ్తోంది! మీ నాన్నా, నువ్వు మంచి నిద్రలో వున్నారని చెప్పింది.”

అపర్ల నిర్ఘాత పోయింది. “అయితే అమ్మ....నాన్నని క్షమించిందా మావయ్యా?” ఎంత సేపటికో ఆశ్చర్యం వుంచి తేరుకుని ఆనందంగా అడిగింది.

“ఏమో మరి! నాకెలా తెలుస్తుంది? నువ్వే అడుగు! అన్నగా నేనామె మనస్సుని బాధ వెట్టే విషయం ప్రశ్నించలేనమ్మా!” ఆ సాయంత్రం తల్లినడిగిందామె.

“రేపు నాన్నగారిని యింటికి వెళ్ళమన్నారమ్మా! మరి... అక్కడ... అదే ఆయన యింట్లో నౌకర్లు తప్ప ఎవరూ లేరట!”

“అయితే నువ్వెళ్ళు!” “మరి...నువ్వు రావామ్మా!”

“ఎందుకంత భయం నీకు? నేను నీకు అమ్మని! నువ్వు నా ప్రాణానివి! నీ యిష్టాన్ని నేను కాదనను అపూ! కానీ నేను మాత్రం ఆ యింటికి రాలేనమ్మా! కారణం అడగొద్దు!” లాలించి జోలపాట పాడుతున్నంత నెమ్మదిగా, మధురంగా వున్నదామె స్వరం.

“అయితే నాన్నగారిని మనింటికే రమ్మంటాను?”

“నీ యిష్టం తల్లీ!” రాజ్యలక్ష్మి కూతుర్ని దగ్గరకు తీసుకుని “పిచ్చిదానివై పోకమ్మా! యీ బంధాల కోసం” అని నుదుటిపై ముద్దెట్టుకుంది ఆప్యాయంగా.

ఆ వార్త చెప్పగానే రాజశేఖరంగారు ఆశ్చర్యపోయారు.

“మీ అమ్మ దేవత తల్లీ!” అన్నారాయన హాయిగా నిట్టూరుస్తూ.

ఆరోజు రాజ్యలక్ష్మి అన్నగారి కారు

గత 40 సంవత్సరాలుగా 102 దేశాల నుంచి మొసళ్లు వలస వచ్చి ఇజ్రేల్ లో స్థిరనివాసం ఏర్పరచుకున్నాయట. ఇజ్రేల్ లోని గలిలీ సముద్రతీరం వెంబడి ఎంచక్కా ఎండ వేడిమికి సేద తీరుతున్న ఈ రెండు మొసళ్లూ క్రొత్తగా వలస వచ్చాయట. ఇవి మరికొన్ని మొసళ్లకు జన్మనిచ్చాయట కూడా. మరి వాటిని ఎలా పెంచాలా అని కాబోలు ఆలోచిస్తున్నట్లున్నాయి!

పంపించింది హాస్పిటలుకి భర్తకోసం, రాజారావు గారు గేటు దగ్గర నిలబడి “తండ్రి కూతుళ్ళకి సుస్వాగతం” అన్నారు నవ్వుతూ.

“అమ్మేది మావయ్యా?” అపర్ల ఆతురతని దాచుకోలేక అడిగింది.

“లోపలందమ్మా! ఆ జాగ్రత్త! రాజశేఖరంగారూ!” అంటూ కారు దిగుతూంటే చెయ్యందించారాయన.

“అమ్మనిరమ్మను తల్లీ! ఒక్కసారి!” ఉద్యేగాన్నలు చుకుంటూ అడిగారు రాజశేఖరంగారు గదిలో పడుకోగానే.

అంతలో “ఫోనోచ్చిందమ్మా!” అని పని మనిషి చెప్పగానే అపర్ల తండ్రికి పళ్ళరసం యిచ్చి వెళ్ళింది.

“హలో! నేనమ్మా! అమ్మని! మీ నాన్నగారూ నువ్వు క్షేమంగా యింటికి చేరారా? మావయ్య వున్నారుగా! అన్నీ చూసుకుంటార్లే! ఆ! పని మీద వైజాగ్ వెళ్తున్నానమ్మా! రేపీ పాటికి వచ్చేస్తానమ్మా! జాగ్రత్త!”

ఏదో అడుగబోతుంటే ఫోను వెట్టేసిందామె.

“మావయ్యా! అమ్మ వైజాగ్ ఎందుకు వెళ్తోంది?”

“ఏమో మరి! ఇదుగో! ఉత్తరంలో

రాసిందట!” రాజారావుగారు మౌనంగా అందించారో పుత్తరాన్ని. “అపర్లా!

నువ్వు నా ప్రాణం! అంతే! నాకెవరూ అంతకుమించిన బంధువుల్లేరు. ఉన్నా నాకే మీగారు. మీ నాన్నని నీ కోసం ఓ అమ్మగా క్షమించాను. కానీ భర్తగా ఆ మనిషిని నామనస్సు భరించలేదమ్మా! నా మూలాన నీకు నాన్న దూరంగాపడడం నేను సహించలేను! అమ్మగా నీకు ప్రతిక్షణం అండగా వుంటాను తల్లీ! నేను వైజాగ్ కి బదిలీ చేయించుకున్నానపూ! నెలపుల్లో యిక్కడ అమ్మతో వుండు! బెంగగా వుంటే నాన్న దగ్గరికెళ్ళు! నీ వెళ్ళి ‘సురేష్’తో జరుగుతుంది! మాఖియ్య వెళ్ళి ఏర్పాట్లు పూర్తవగానే నాక్కబురు చేస్తానన్నాడు. నీ వెళ్ళి మీ అమ్మా, నాన్న యిద్దరం ఘనంగా జరిపించుతాం! ఆ తరువాత మీ నాన్న ప్రక్కన నన్నెప్పుడు వూహించకు. అపర్లా! క్షమించడం స్త్రీకి సాధ్యమే! కానీ విరిగి ముక్కలైన మనస్సుతో వ్రేమించడం అసంభవం తల్లీ! అందుకే యీ ప్రయాణం! ఈ విముక్తి నాకు ప్రసాదించింది ఓ అమ్మ మనస్సు’ అని గుర్తుంచుకో కన్నా!

నీకోసం నిరీక్షిస్తూ- అమ్మ”

అపర్ల తండ్రికిచ్చిందా పుత్తరాన్ని మౌనంగా.